

Ceny za Nejkrásnější české knihy roku 2022 uděleny

29.5.2023 - Ivan Adamovič | Ministerstvo kultury ČR

V kategorii katalogů získali první místo Štěpán Malovec a Martin Odehnal za výstavní katalog Jdu prachu samotou s průhledy do zahrad: Reynek v dialogu, který edičně připravil Miloš Doležal a vydal Nadační fond 8smička. Dvakrát porota ocenila osobité vydání románu Karla Čapka Továrna na Absolutno (nakladatelství Teapot), které si kromě 3. místa v kategorii bibliofilů a autorských prací odneslo 1. místo za vynikající polygrafické zpracování. Kolekce vítězných a nominovaných nejkrásnějších knih roku je v CAMP k vidění do 1. června.

Porota složená z grafických designérů, ilustrátorů, teoretiků umění i tiskařů z nominované šedesátky titulů ocenila ty nejkrásnější v sedmi kategoriích podle žánrů. Cenu Arna Šánky za nejlepší studentskou práci získala Barbora Pavelcová ze Střední odborné školy obchodu, užitého umění a designu v Plzni za knihu-artefakt Vzpomínky na pomalejší svět aneb nekonečné ticho. *„Mezi pozitivní překvapení patří neustále se zvyšující kvalita studentských prací, která je také ovlivněna i novými pedagogii na středních a vysokých uměleckoprůmyslových školách,“* uvedl ředitel Muzea literatury Zdeněk Freisleben.

„Neokoukaná forma přesně na míru obsahu publikace. Výjimečná realizace.“ Tak porota zhodnotila první místo v kategorii Odborná literatura pro titul Útěcha bydlením: Život soukromého sběratele za železnou oponou (editor Jiří Pátek, vydal PositiF). Za nejkrásnější titul z oblasti beletrie bylo vybráno nové vydání Frankensteinu od Mary Shelleyové (vydalo Take Take Take). Dokládá to, že i staré, vícekrát vydané texty mohou s novou úpravou zaujmout nové čtenáře.

Nejkrásnější dětskou knihou je hravý fantaskní příběh Do Nepaměti od Tomáše Končinského a Daniela Špačka (vydal Albatros, úprava Petr Štěpán). V kategorii učebnic bodovalo Bydlení: Navrhování bytového interiéru od Ivy Potůčkové (vydala Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze). Předsedkyně výtvarné komise Markéta Žáčková vidí v nízkém počtu přihlášených titulů v této kategorii a v celkově nízké kvalitě ostatních učebnic výzvu:

„Nepřijatelná grafická úprava, ilustrace i knižní zpracování drtivě většiny státem certifikovaných učebnic pro základní a střední školy přímo vybízejí k akci: chceme nadále tiše snášet alarmující netečnost odpovědných institucí? Domnívám se, že právě toto téma patří k zásadním výzvám, k jejichž naplnění může přispět profesní skupina zabývající se grafickým designem i pořadatel soutěže.“

Nejkrásnější knihou o výtvarném umění je katalog vydaný k výstavě Jana Ambrůze v Domě umění města Brna (editorka Marika Svobodová, vydali VUTIUM / Dům umění města Brna). V kategorii bibliofilů a autorských prací zaujala nejvíce Kniha vnímání od Lucie Lučanské (vydal Lux – Michal Štěpánek).

Cenu PNP a UPM pro mladé úpravce do 30 let si odnáší Jakub Janeba za titul, který napsal a vydal spolu s Šárkou Janeba Dějiny hudby: Klasika. Porota ocenila, že kniha má ucelený koncept a je i příjemná do ruky.

Leporelo v tvrdých deskách, náseky, barevný podtisk, laserové výřezy, bigy, prostrhíhy, kompostovatelný karton, to jsou prvky knihy Ester Staré MEKY MEK! Skutečný svět zvířátek (vydal Pop – Pap), které Svaz českých polygrafických podnikatelů odměnil Zvláštní cenou.

Cena SČUG Hollar za vynikající ilustrační doprovod putuje za Adélou Marií Jirků, která v knize Mařka (vydala wo-man) zaznamenala přátelství dítěte s hluchoněmou tetou. Martin Groch a Jakub Samek získali Cenu unie grafického designu za originální práci s písmem i fotografiemi v knize Jany Pavlové Chrámy peněz (vydal Bigg Boss) pojednávající o architektuře bankovních domů 90. let. Cena Vojtěcha Preissiga udělovaná Spolkem českých bibliofilů putuje ke studentu Mathiasu Paclíkovi za publikaci Piet Mondrian.

Ocenění Nejkrásnější české knihy roku nepřímo upozorňuje i na kvalitní tiskaře. Naprostou většinu knih z prvních až třetích míst všech kategorií vytiskly pouhé dvě tiskárny: Helbich (13 titulů) a Protisk (6 titulů).

V rámci slavnostního ceremoniálu byla historicky poprvé vyhlášena zvláštní cena Nejkrásnější česká kniha století ve spolupráci s tvůrci projektu Identita – příběh českého grafického designu. Vítěze vybere odborná porota z knih vydaných od roku 1900, hlasovat je možné prostřednictvím nominačního formuláře na www.projektidentita.cz/nck100. Výsledky budou slavnostně vyhlášeny v květnu 2024.

K 58. ročníku soutěže vyšel také katalog v grafické úpravě Josefiny Karlíkové a Mateje Vojtuše, který hravě ironizuje úsilí o nalezení nej- knihy.

Slavnostní vyhlášení výsledků doprovodila přednáška o grafickém designu Down the Rabbit Hole od renomovaného grafika Radima Peška, který působí v Londýně.

Po vystavení v centru CAMP vítězné knihy dále putují na mezinárodní soutěž knižního designu, objeví se na přehlídce Designblok a na tuzemských i zahraničních výstavách a veletrzích.

O soutěži Nejkrásnější české knihy roku

V soutěži Nejkrásnější české knihy roku pořádané Muzeem literatury/Památníkem národního písemnictví a Ministerstvem kultury ČR je hodnoceno grafické, ilustrační a polygrafické zpracování knih vydaných v českých nakladatelstvích a vytištěných v českých tiskárnách vždy za poslední kalendářní rok. V každé ze sedmi kategorií jsou vyhlašována tři místa, první je Ministerstvem kultury České republiky honorováno částkou 50 000 Kč. Památník národního písemnictví dále vyhlašuje Cenu Arna Šánky určenou pro studenty a spolu s Uměleckoprůmyslovým museem v Praze oceňuje i mladé grafiky ve věku do 30 let. Své ceny udělují také Spolek českých bibliofilů, SČUG Hollar, Unie grafického designu a Svaz polygrafických podnikatelů. Památník národního písemnictví organizuje soutěž pravidelně od roku 1965.

Partnery 58. ročníku NČKR 2022 jsou Artikl, Canon (Cena pro mladé úpravce do 30 let), Czechdesign, Česká centra, Fedrigoni, Font, Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, Projekt Identita – příběh českého grafického designu a Uměleckoprůmyslové museum v Praze.

Výsledky NČKR 2022

N – nakladatel

G – knižní úprava

I – ilustrace

T – tiskárna

Š – škola

Odborná literatura

1. místo / Cena Ministerstva kultury ČR

Útěcha bydlením: Život soukromého sběratele za železnou oponou

G Milan Nedvěd

N PositiF

T Tiskárna Helbich

1. místo

Let s voskovými křídly: Josef Mánes (1820–1871)

G Tereza Hejmová, Adéla Svobodová

N Arbor vitae societas

T Tiskárna Helbich

1. místo

Spotřební imaginace státního socialismu: Reklama v Československu 1948–1989

G Matěj Hanauer, Petra Roubalová (Studio DIP)

N Filip Tomáš – Akropolis / Národní muzeum

T Tiskárna Helbich

Užší výběr

Architektura 58–89 (Bigg Boss)

O stromech v ulicích (Arnika – Centrum pro podporu občanů)

Obeplutí světa s korvetou Erzherzog Friedrich 1874–1876 (Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze)

Synthetic Becoming (Vysoké učení technické v Brně / Fakulta výtvarných umění, K. Verlag)

TEXTile Manifestoes (Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze)

Krásná literatura

1. místo / Cena Ministerstva kultury

Frankenstein

G Nikola Janíčková

I Anežka Hájková

N Take Take Take

T Tiskárna Protisk

1. místo

Nožička a Wohryzek

G Jan Čumlivski, Juraj Horváth

I Jan Trakal

N Baobab

T Tiskárna Protisk

1. místo

Chávata z manéže: S romským rodinným cirkusem Amerikou třicátých let

G Jan Čumlivski, Juraj Horváth

N KHER
T Tiskárna Protisk

Užší výběr
Démonoskopie (Větrné mlýny)
Lampička (Baobab)
Pikola (UTOPIA LIBRI)
Strach a bída strašidel (Větrné mlýny)
Zrůdy StB (CMI News)

Literatura pro děti a mládež

1. místo / Cena Ministerstva kultury

Do Nepaměti
G Petr Štěpán
I Tomáš Končinský, Daniel Špaček
N Albatros
T Tiskárna Helbich

1. místo

Vítr ve vrbách aneb Dobrodružství pana Žabáka a jeho přátel od řeky
G Josefina Karlíková
I Jakub Bachorík
N Leda
T Tiskárny Havlíčkův Brod

1. místo

O vakeriben paš o lekvaris / Povídaní u povidel
G Jan Čumlivski, Juraj Horváth
I Klára Zahradková
N KHER
T Tiskárna Protisk

Užší výběr
Cyklista Cyril (Běžiliška)
Já chobotnice (Baobab)
Mávnutí černými křídly (Cesta domů)
Přání (Baobab)
Rekrut 244 (Baobab)

Učebnice pro školy všech stupňů a ostatní didaktické pomůcky

1. místo / Cena Ministerstva kultury

Bydlení: Navrhování bytového interiéru
G Matěj Hanauer, Petra Roubalová (Studio DIP)
I Iva Potůčková, Matěj Hanauer, Petra Roubalová (Studio DIP)
N Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze
T Tiskárna Helbich

1. místo

Centra aktivit: Cesta ke smysluplnému učení

G Jan Šiller

I Jan Šiller

N Step by Step ČR

T Tiskárna Protisk

1. místo

Deklarace: Všeobecná deklarace lidských práv v povídkách, ilustracích a rozhovorech

G Zuzana Lednická (Studio Najbrt)

I kolektiv autorů

N 65. pole

T Finidr

Užší výběr

Á-BĚ-CÉ-DĚ: První abeceda (Pipasik)

Jak si užít film (Albatros)

Na chvíli ven: Učíme se hrou (Pipasik)

Knihy o výtvarném umění

1. místo / Cena Ministerstva kultury

Jan Ambrůz

G Tereza Bierská, Nela Klímová (Studio Zobrazení)

N Nakladatelství VUTIUM, Spolek přátel Domu umění města Brna a Dům umění města Brna

T Tiskárna Helbich

1. místo

Karel Novák: malíř sportu

G Milan Nedvěd

N PositiF

T Tiskárna Helbich

1. místo

Přivedli svět domů: Binkovi a Josef Gočár

G Jakub Novotný

N Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze

T Tiskárna Protisk

Užší výběr

Circles (PositiF)

École de Paris a čeští umělci v meziválečné Paříži (Arbor vitae societas, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy)

Hlavu vzhůru! Furt se de! (Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze)

Other Knowledge: Text, Images, Documents (MeetFactory)

Přirození (1989-1992) (Galerie výtvarného umění v Ostravě)

Katalogy

1. místo / Cena Ministerstva kultury

Jdu prachu samotou s průhledy do zahrad: Reynek v dialogu

G Štěpán Malovec, Martin Odehnal

N Nadační fond 8smička

T Tiskárna Helbich

1. místo

Design & transformace: Příběhy českého designu 1990–2020

G Olga Benešová, Tereza Saitzová (Studio Marvil)

N Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, Moravská galerie v Brně

T Tiskárna Helbich

1. místo

Kinetismus: 100 let elektřiny v umění

G Andrea Vacovská, Zuzana Lednická (Studio Najbrt)

N Kunsthalle Praha Services

T Tiskárna Helbich

Užší výběr

Katalog sbírky Janez (Aparat. ve spolupráci s Etcetera Auctions)

Markéta Othová (Národní galerie v Praze)

Myslitelé (Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze)

Refrén (Centrum pro současné umění Praha, Vysoké učení technické v Brně / Fakulta výtvarných umění)

The Power of Lace (Uměleckoprůmyslové museum v Praze)

Bibliofilie a autorské práce

1. místo / Cena Ministerstva kultury

Kniha vnímání

G Lucie Lučanská

I Lucie Lučanská

N Lux – Michal Štěpánek

T Tiskárna Helbich

1. místo

S cigaretou nejsi sám

G Klára Zahrádková

I Klára Zahrádková

N Klára Zahrádková ve spolupráci s Artmat

T PUNX 23

1. místo

Továrna na Absolutno

G Johana Kratochvílová

I Tereza Hradilková

N Teapot

T Indigoprint (texty), Tereza Hradilková (autorské tisky z výšky), Centrum digitálního tisku (laserový výsek)

Užší výběr

Axolotl (Spolek českých bibliofilů v Praze)

Gemerica (Institút konceptuálnej moci – Čejka, Čumlivski, Horváth, Klepoch)

Na koni páv a smrt a moruše v studánce voda živá (Kunštát PRO FUTURO a atelier KreAt)

Studentské práce posluchačů výtvarných a polygrafických škol

1. místo / Cena Arna Šánky

Vzpomínky na pomalejší svět aneb nekonečné ticho

G Barbora Pavelcová

Š Střední odborná škola obchodu, užitého umění a designu, Plzeň

1. místo

Ode to Metamorphosis

G Uyanga Undarmaa

Š Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni

1. místo

Quin: Písmové vzorníky

G Kamila Tučková

Š Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni

Užší výběr

45. okresní ples upírů (Petr Polák, Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze)

Co je to s vámi, vážený? Co vás to hněte, vzácný příteli? (Konrád Karlík, Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze)

Gradient daily (Eliška Bozemanová, Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze)

Katalánsko (Tereza Janáková, Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem)

Kniha o samizdatu (Josefina Karlíková, Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze)

Labyrint (Andrea Štosková, Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni)

Lidi jsou super (Šárka Blažková, Vyšší odborná škola grafická a Střední průmyslová škola grafická)

Miĕn Gà (Barbora Biskupová, Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze)

Piet Mondrian (Mathias Paclík, Vyšší odborná škola grafická a Střední průmyslová škola grafická)

V houštinách měst (Meta Witte, Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze)

Speciální ocenění:

Cena PNP a UPM pro mladé úpravce do 30 let

Cenu podporuje společnost Canon.

Dějiny hudby: klasika

G Jakub Janeba

N Šárka a Jakub Janeba (hyjé ateliér)

Cena Vojtěcha Preissiga udělovaná Spolkem českých bibliofilů

Piet Mondrian
G Mathias Paclík
N VOŠG a SPŠG Hellichova

Cena SČUG Hollar za vynikající ilustrační doprovod

Mařka
I Adéla Marie Jirků
N wo-men

Cena Unie grafického designu

Chrám peněz: Postmoderní architektura českých bankovních domů a spořitelů v devadesátých letech 20. století
G Martin Groch, Jakub Samek
N Bigg Boss

Ceny za vynikající polygrafické zpracování

1. místo

Továrna na Absolutno
T Indigoprint (texty), Tereza Hradilková (autorské tisky z výšky), Centrum digitálního tisku (laserový výsek)
N Teapot

1. místo

Průvodce zmatených
T Tiskárna Helbich
N Nakladatelství Franze Kafky

1. místo

Karel Novák: malíř sportu
T Tiskárna Helbich
N PositiF

Zvláštní cena Svazu polygrafických podnikatelů

MEKY MEK! Skutečný svět zvířátek
T Tiskárna H.R.G.
N Pop - Pap

Odborná porota NČKR 2022

Výtvarná komise
Markéta Žáčková – předsedkyně
Rufina Bazlova (BY)
Olga Benešová
Jan Bouček
Xénia Hoffmeisterová
Štěpán Holíč
Filip Hynek

Jacek Mrowczyk (PL)
Jakub Plachý
Josef Sedláček
Bohumil Vašák

Technická komise

Josef Sedláček - předseda
Přemysl Černý
Vladimír Hranička
Zdeněk Sobota

<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media-cs-4/5271cs-ceny-za-nejkrasnejsi-ceske-knihy-roku-2022-udele>
[ny](#)